

Archeologienota: Een nieuw recyclagepark aan de Maatheide in Lommel

Nick Van Liefferinge
Wouter Yperman

Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba

5. Programma van maatregelen

5.1 Gemotiveerd advies

In functie van een apart opsporingstraject voor artefactenvindplaatsen uit de steentijd werd ter hoogte van het terrein aan de Maatheide in Lommel reeds een landschappelijk bodemonderzoek (2018E65), een verkennend booronderzoek (2018I239) en een waarderend booronderzoek (2018H77) uitgevoerd. Tijdens het waarderend booronderzoek zijn geen artefacten aan het licht gekomen die wijzen op het voorkomen van een artefactenvindplaats uit de steentijd ter hoogte van het positief boorpunt van het verkennend booronderzoek. Verdere onderzoekshandelingen voor het waarden en/of documenteren (opgraven) van dergelijke vindplaatsen zijn niet meer nuttig/noodzakelijk voor dit projectgebied en dient er geen programma van maatregelen hiervoor te worden opgesteld.

Ondanks het ontbreken van (pre)historische sites met bodemsporen in de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) kan hun aanwezigheid niet worden uitgesloten. Om die reden is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk om dergelijke vindplaatsen te kunnen opsporen. Aangezien 70% van het areaal van het projectgebied echter ontoegankelijk is wegens de aanwezigheid van een dennenbos dient dit onderzoek in een uitgesteld traject te worden uitgevoerd. Pas wanneer de omgevingsvergunning (stedenbouwkundige vergunning) is verkregen kunnen de bomen worden gerooid.

5.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

5.2.1 Administratieve gegevens

Actoren	Studiebureau Archeologie	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefferinge	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 Erkend archeoloog, auteur, redactie
Locatie	Provincie	Limburg
	Gemeente	Lommel
	Adres	Maatheide z.n.
Kadastrale gegevens		Gemeente Lommel, Afd. 2, Sectie A, perc. 1225N6
Bounding Box	Punt 1	X 212155, Y 215023
	Punt 2	X 212311, Y 215201
Kadasterplan		Fig. 5.1

Fig. 5.1: Kadasterplan (©CADGIS).

5.2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

Op het terrein zal een nieuw recyclagepark worden gebouwd. De meest structurele bodemingreep betreft de aanleg van een centrale containerkuip met een oppervlakte van ca. 1670 m². De basis van de fundering wordt aangelegd op een diepte van ca. 2,5 m onder het maaiveldniveau. Rondom de containerkuip komt een wegtracé (basis wegkoffer op ca. 50 cm onder het maaiveld) met ondergrondse nutsleidingen (aanleg tot ca. 2 m onder het maaiveld). Verder worden nog twee weegbrugcomplexen en bovengrondse afvalcontainers voorzien. Rondom het geheel wordt een groenbuffer en een lokale buffergracht aangelegd.

5.2.3 Resultaten bureauonderzoek

Het projectgebied situeert zich ten noorden van een uitgestrekt sitecomplex uit de steentijd (epi-paleolithicum en mesolithicum). Al deze sites zijn geassocieerd met een langgerekte ZW-NO georiënteerde laatglaciale heuvelrug langsheen een depressie en beekvallei. In het vlakke dekzandgebied ten noorden van deze heuvelrug is de kans op de aanwezigheid van vindplaatsen uit de steentijd (jager-verzamelaars) een stuk kleiner, maar zeker niet uitgesloten omwille van de voorsnag onbekende paleolandschappelijke eenheden binnen de contouren van het projectgebied. Uit het historisch kaartonderzoek blijkt dat er op de Maatheide enkel in de 20ste eeuw ingrepen in de bodem hebben plaatsgevonden. Afhankelijk van de aard van deze ingrepen kan de paleobodem in de bovengrond (podzolbodem) en eventueel hiermee geassocieerde artefactenvindplaatsen uit de steentijd in meer of mindere mate zijn aangetast. Een landschappelijk bodemonderzoek was noodzakelijk om dit te checken.

5.2.4 Resultaten landschappelijk, verkennend en waarderend booronderzoek

Gezien een (deels) intacte paleobodem (podzolbodem) werd vastgesteld en er tijdens het landschappelijk bodemonderzoek een indicator (artefact) werden aangetroffen voor de aanwezigheid van één of meerdere goed bewaarde artefactenvindplaatsen uit de steentijd diende over het volledige areaal van het projectgebied een verkennend booronderzoek te worden uitgevoerd voor het opsporen van dergelijke vindplaatsen.

Tijdens het verkennend booronderzoek werden twee *chips* (afslagen < 1 cm) aangetroffen ter hoogte van één boorpunt. Ofwel was sprake van artefacten uit de steentijd, ofwel ging het om artefacten die onbewust zijn vervaardigd door de archeologen tijdens het booronderzoek. Om de aard en ruimtelijke begrenzing van de eventuele artefactenvindplaats te checken werd een waarderend booronderzoek rond het positief boorpunt uitgevoerd.

Tijdens het waarderend booronderzoek zijn geen artefacten aan het licht gekomen die wijzen op het voorkomen van een artefactenvindplaats uit de steentijd ter hoogte van het positief boorpunt van het verkennend booronderzoek. Verdere onderzoekshandelingen voor het waarden en/of documenteren (opgraven) van dergelijke vindplaatsen zijn niet meer nuttig/noodzakelijk voor dit projectgebied.

5.2.5 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De doelstelling van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere (pre)historische vindplaatsen met bodemsporen en het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd?
- Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische waarden?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

5.2.6 Onderzoeksmethode en -technieken

Proefsleuvenonderzoek (in functie van het opsporen van vindplaatsen met bodemsporen)

Voor de gehanteerde onderzoekstechniek is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk (versie 2.0) van toepassing. Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie.

De aanlegdiepte van de proefsleuven wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider op basis van de vraagstelling en de onderzoeksdoelen. Ook de inplanting van de kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. De locatie van de kijkvensters staat in functie tot de densiteit en aard van de aanwezige bodemsporen/artefactenconcentraties en/of het vaststellen van de afwezigheid van bodemsporen/artefactenconcentraties buiten het tracé van proefsleuven met een negatief resultaat.

De oriëntatie van de proefsleuven is NNW-ZZO (in de lengterichting van het perceel). De proefsleuven hebben een breedte van 2 m. De maximale afstand tussen de centrale lengte-assen van de sleuven bedraagt 15 m (fig. 5.2).

Door middel van proefsleuven wordt minstens 10% van het onderzoeksareaal onderzocht. De oppervlakte van de kijkvensters bedraagt minstens 2,5%.

Fig. 5.2: Het sleuvenplan.

5.2.7 Noodzakelijke maatregelen voor de bescherming van archeologisch erfgoed

Voorafgaand het archeologisch veldwerk dienen:

- de niet behoudenswaardige bomen te worden gerooid, zonder ontstronking.

Tijdens het archeologisch veldwerk worden hinderende boomstronken onder begeleiding van de archeoloog machinaal verwijderd.

5.2.8 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.

5.2.9 Timing veldwerk

Het proefsleuvenonderzoek kan pas worden uitgevoerd na het rooien van de aanwezige bomen.